

Smanjenje teško ide, povećanje je mnogo lakše

Intervju Mirka Cvetkovića listu "NIN", 14.07.2007. godine

Često se racionalizacija ne završava smanjenjem broja zaposlenih u državnoj upravi u širem smislu, nego samo njihovim transferisanjem u razne agencije

Mada ima milijardu evra svojih para na računima, Srbija treba da uzima ponuđenu pomoć iz inostranstva, jer tako stiže uvid u nove načine razmišljanja i drugačije pristupe, a opravdano je i da se zadužuje za velike infrastrukturne objekte umesto da troši svoje pare, jer državni budžet za razliku od porodičnog ima još jedan, često važniji zadatak od trošenja koliko imaš, a to je održavanje makroekonomske stabilnosti, tvrdi u razgovoru za NIN ministar finansija u Vladi Srbije Mirko Cvetković.

Kada poredimo budžete od 2000. godine do danas, vidimo da su direktni i indirektni budžetski korisnici stalno u nekom procesu racionalizacije, te ovde smanjen broj za 7.000, te onde za 2.000, ali na kraju zbir zaposlenih uvek bude negde oko 220.000.

Ja baš nisam sagovornik za opštu organizaciju državne uprave, ali sam tu zainteresovan da bude što manje ljudi jer sam ja taj koji treba da obezbedi pare da se oni plate. Naravno da bih voleo kad bi ljudi bilo manje, ali to je stvar koja ne može u potpunosti da se kontroliše iz ovog ministarstva. Sve što možemo, učinili smo. Poslali smo dva jasna signala: prvo, zamrzavanje plata u narednoj godini, znam da se to nikome nije dopalo; drugo, mora da dođe do smanjenja nabavki za razne materijalne troškove i tu ćemo ići na određene restrikcije.

Nas je ograničavalo zatečeno stanje i ranije preuzete obaveze i mogli smo samo ili da idemo na raskidanje ugovora i potpisanih sporazuma iz čega bi javnost dobila poruku da se država ne drži svojih obaveza ili da prihvatimo to što jeste, a onda dalje da idemo u restrikcije.

Državna uprava se stalno reorganizuje, pa su podaci teško uporedivi, ali ja sam izračunala da je za ovu godinu predviđeno povećanje broja zaposlenih po ministarstvima za preko 1.100 ljudi?

Primetio sam to, ali ne baš da je tolika cifra nego nešto manja. Ali mi imamo određeni pritisak u fazi evropskih integracija, gde oni nama traže da jačamo pojedine službe iznad nekog normalnog nivoa, a sa druge strane imamo želju da smanjimo broj u drugim domenima, ali smanjenje obično jako teško ide, a povećanje lakše. Državna uprava u širem smislu ima i čitav niz agencija i vrlo često se ta racionalizacija ne svodi na smanjenje zaposlenih u državnoj upravi u širem smislu nego samo na njihovo transferisanje u agencije.

Da li se smanjenje poreza na plate od 1. januara ove godine odnosi i na zaposlene u državnoj upravi?

Da.

Pa onda je povećanje plata još veće?

Da, povećanje plata je veće nego što pokazuju cifre jer su cifre neuporedive.

Neki dan je kao udarna vest objavljeno da nam je Amerika odmrzla pomoć od šest miliona dolara. Pitam vas: šta će nama pomoć od šest miliona dolara, kad mi imamo na računu milijardu evra? Šta je suština te pomoći?

Suština pomoći koja ide preko USAID-a nije toliko u samom novcu, i ona se obično i ne daje u novcu, nego kao određena tehnička pomoć i vi, recimo, sada imate jedan veliki projekat koji se finansira preko USAID-a, u kome sam ja na neki način i učestvovao dok nisam došao u ministarstvo, a odnosi se na poboljšanje kapaciteta stečajnog zakonodavstva, odnosno primene stečajnih i izvršnih postupaka. Oni su, dakle, angažovali jednu firmu koja ima zadatak da poboljša implementaciju stečajnog zakonodavstva, ta firma je konkurisala kod njih, ona je dobila.

Čija je to firma?

To je američka firma, oni daju pomoć i onda angažuju svoje firme. Ne radi se tu o tome da li je ta pomoć potrebna ili nije potrebna u finansijskom smislu; ona se nama daje kao neki vid priznanja za nešto što je učinjeno, kao neki vid podrške i kao neki vid demonstracije da se nalazimo na putu evroatlantskih integracija. I to je mnogo važnije nego sam iznos pomoći. Iako je angažovana njihova firma, ona radi za nas, pa je to pomoć nama. Da radi za Makedoniju, onda ne bi bila pomoć nama.

Plaćaju se ljudi koji dolaze ovde, analiziraju problem za koji su plaćeni, daju odgovarajuća rešenja, naše institucije se tu uključuju i ja moram da kažem, ne samo američka pomoć nego uopšte sve ove pomoći, multilateralne i bilateralne, omogućile su nam da imamo uvid i u drugačiji način rada i u način razmišljanja, i u nove tehnike. To je za mene pomak u odnosu na neku samoizolaciju.

Neki dan je objavljeno da će nam Program za razvoj Ujedinjenih nacija pokloniti 18,5 miliona dolara. Ali onda vidimo da će te pare biti upotrebljene i za pravljenje novog plana našeg približavanja EU mada smo mi pre kratkog vremena već napravili obimnu strategiju tog približavanja. I, naročito sam pogledala, pošto je to ovde bitno, u njenom sastavljanju su učestvovali i kadrovi Demokratske stranke. Šta će nam nov plan, kad jedan već imamo?

U principu ja reč "pomoć" ne bih minimizirao u smislu "hvala, ne treba nam" jer mi to izgleda nekako autistički. Moja filozofija je da izađem prema nekome, da vidim šta je to. Naravno, postoji granica i ne bi trebalo dozvoliti da se te pomoći pretvore u

kreiranje politike, ali u svakom slučaju saslušati šta ko ima da kaže i iskoristiti ono što je korisno, a voditi svoju politiku. Mada moram da kažem da postoji realna opasnost, pošto ima puno donatora, da dođe do preklapanja u pojedinim segmentima i mi smo u ministarstvu imali baš razgovor na tu temu

Ali zašto država Srbija uzme kredit od EBRD i EIB od 150 miliona evra za izgradnju mosta kod Beške, po kamati, recimo, od pet odsto, a ima svojih milijardu evra koje drži na računu uz kamatu od jedan odsto. I pri tome oni koji kredit daju, određuju nama koji ćemo ga vraćati koje će firme most graditi? Dakle, u čemu se tu sastoji ekonomska racionalnost?

Prihodi od privatizacije su neredovni jednokratni prihodi budžeta i postoji princip da se oni ne mogu koristiti za finansiranje redovnih rashoda budžeta. Ako bi se iz neregularnih prihoda finansirao neki veliki ili mali građevinski poduhvat, to bi, po principima budžetiranja, značilo da imate budžetski deficit. Dobro, budžet treba delimično posmatrati kao porodični budžet, dakle da se troši koliko se ima. Ali, državni budžet ima još jedan zadatak koji nema porodični budžet, a to je da čuva makroekonomsku stabilnost.

Teoretski uzevši, kad ne bi bilo tog drugog zadatka, nama bi se isplatilo da sada uzmemo te pare i da otkupimo sve obveznice stare devizne štednje sa diskontom od 30-40 odsto i da kažem državi: evo, ja sam se razdužio. Je l' bi se isplatilo? To bi bila neviđena zarada. To bi sa stanovišta principa porodičnog budžeta bilo ispravno, ali to bi dovelo do neviđene količine novca na tržištu i inflacionog pritiska. Nama je u mnogim slučajevima makroekonomska stabilnost mnogo značajniji cilj nego ušteda kamate od 3-4 odsto. Za tu kamatu od jedan odsto na naša sredstva mi ćemo sutra verovatno reći Narodnoj banci Srbije: nemojte da nam plaćate. Pošto NBS ima gubitke.

Koliki su gubici NBS za prošlu godinu?

Gledali su moji pomoćnici i kažu da ima oko 30 milijardi dinara gubitaka. Ali, jedan značajan deo tog gubitka od oko 24 milijarde posledica je kursnih razlika, papirnog je karaktera i ne može da se pripíše Narodnoj banci. Ali ipak ima gubitak. I NBS, pošto ima određeni kapital, prvo ima zadatak da otpisuje svoj kapital, a ako nije dovoljan i, u krajnjoj liniji, ako dođe do toga da NBS bude kod cash flow negativna, naravno da će je budžet pokriti, pa neće valjda centralna banka da bankrotira. NBS ima i svoje rezerve u stranim bankama i dobija na njih kamatu iz koje treba da pokriva svoje troškove.

Vidim u budžetu za ovu godinu da država na jednom mestu daje garancije za kredite koje uzimaju javna preduzeća, a na drugom mestu država plaća obaveze po tim garancijama. Je l' to država preuzima kredite nekih javnih preduzeća i tako ih dodatno subvencionise?

Mi uglavnom nemamo problema sa javnim preduzećima u fokusu javnosti (EPS, NIS), ali nam se pojavljuju problemi pre svega kod železnice i JP za puteve. To su njihovi krediti.

Znate li kad će se izvršiti izbor guvernera?

To su politička pitanja, a ovo nije ministarstvo u kome se mogu naći odgovori na takva pitanja. Meni se čini da će ovaj guverner završiti mandat, ali ne znam da li će to pitanje biti iznošeno na Skupštinu ili neće.

(Autor: Ruža Čirković)